Nijmegen

**Postadres**
Gemeente Nijmegen
ST20
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

**Bezoekadres**
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

**Contactpersoon**
Ralph Breuer
r.breuer@nijmegen.nl
T 024 – 329 27 29

**Ons kenmerk**
D210995173

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 13 juli 2021
Onderwerp Gescheiden inzamelen luiers en incontinentiemateriaal

Geachte leden van de raad,

Vanaf september 2021 maken wij in de gemeente Nijmegen een start met het gescheiden inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal; te beginnen bij 11 locaties om stapsgewijs door te groeien naar circa 30 locaties. In deze brief willen wij u nader informeren hoe de inzamelstructuur wordt opgebouwd en welke kaders we daarbij hanteren.

*Nieuwe duurzame verwerkingsmethode bij ARN*
Bij ARN is de afgelopen jaren een innovatieve methode voor de verwerking van luiers en incontinentiemateriaal ontwikkeld die duurzamer is dan verbranden. De resultaten in een pilot-plant hebben uiteindelijk geleid tot het besluit om de installatie uit te breiden naar productieschaal. Vanaf medio 2021 kunnen gemeenten luiers apart aanleveren bij ARN.

*Gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal heeft een groot positief milieueffect*
Met het gescheiden inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal wordt de laatste grote deelstroom uit het huishoudelijk restafval gehaald en kunnen de kunststoffen in de luiers bij ARN worden teruggewonnen en hergebruikt. Dit is in lijn met ons afvalbeleid om te komen tot meer hergebruik en minder restafval.
Op basis van landelijke cijfers wordt er in de gemeente Nijmegen naar schatting jaarlijks 1.600 ton aan luiers en incontinentiemateriaal weggegooid. De verwachting van Dar en ARN is dat bij de start van de inzameling circa 490 ton per jaar (30% van het totaal) gescheiden zal worden ingezameld. Dit correspondeert met circa 3 kg per inwoner per jaar. Op basis van ervaringen in gemeenten die net als Nijmegen het principe van ‘de vervuiler betaalt’ hanteren, is de verwachting dat dit op de langere termijn kan doorgroeien naar 6 tot 8 kg per inwoner per jaar.
Naast het hergebruik van kunststoffen en de reductie van restafval wordt bij ARN met het verwerkingsproces van luiers en incontinentiemateriaal een substantiële CO2-winst geboekt ten opzichte van verbranden. Uit de Levenscyclus Analyse die in 2018 is uitgevoerd bleek dat de verwerkingsmethode van ARN per ton luiers 480 kg CO2 bespaart in vergelijk

met verbranding als restafval[1]. Een recente en uitgebreidere analyse in opdracht van Rijkswaterstaat komt zelfs uit op een besparing van 899 kg CO2 per ton luiers.

*Inwoners hebben minder restafval en besparen kosten*
Voor gezinnen met baby's en mensen met incontinentieproblemen betekent de gescheiden inzameling dat zij hun hoeveelheid restafval aanzienlijk kunnen reduceren en daarmee ook het benodigde aantal groene restafvalzakken. Het betekent voor deze huishoudens een verhoging van het serviceniveau en een aanzienlijke kostenbesparing.

*Inzamelstructuur: een netwerk van brenglocaties*
Met Dar is een inzamelsysteem uitgewerkt, dat uiteindelijk zal bestaan uit een netwerk van circa 30 brenglocaties waar in totaal naar verwachting circa 45 bovengrondse verzamelcontainers komen te staan. De brenglocaties zullen zoveel mogelijk worden gesitueerd bij kinderdagverblijven. In stadsdelen waar geen brenglocaties bij kinderdagverblijven te realiseren zijn, worden andere geschikte locaties gezocht zoals verzorgingsinstellingen of wijkcentra. Pas in laatste instantie worden brenglocaties overwogen die stand alone in de openbare ruimte staan. Daarnaast kan men ook bij de regionale milieustraten gratis luiers en incontinentiemateriaal aanbieden.
De luiers en het incontinentiemateriaal moeten in speciale luierzakken worden aangeboden. Dar zal luierzakken (van gerecycled materiaal) verstrekken via de kinderdagverblijven en in een later stadium ook via consultatiebureaus, apotheken en/of huisartsen.

*Gefaseerde opbouw van de inzamelstructuur – start bij 11 locaties en de milieustraten*
Het gescheiden inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal is een nieuwe ontwikkeling. Het aantal gemeenten dat hier al ervaring mee heeft, is beperkt. Daardoor is er de nodige onzekerheid hoe het feitelijke aanbod aan luiers en incontinentiemateriaal zich zal gaan ontwikkelen.
Het is dan ook van belang dat de inzamelcapaciteit steeds in goede balans is met het aanbod en het netwerk van brenglocaties stapsgewijs en prudent wordt uitgebouwd. De eerste stap is te beginnen met de gescheiden inzameling op een 11-tal locaties bij kinderdagverblijven en de 4 regionale milieustraten per 1 september.
In deze lijn past ook de keuze om bij de 11 startlocaties vooralsnog alleen het luieraanbod van ouders met een kind op het kinderdagverblijf in te zamelen. We willen een mogelijk overaanbod op deze locaties voorkomen teneinde het draagvlak en medewerking van de kinderdagverblijven te behouden. Een verdere openstelling en daarmee opschaling van het aanbod kan daarna plaatsvinden.
Bij de verdere opbouw van het inzamelnetwerk naar de beoogde 30 brenglocaties zullen uiteindelijk alle locaties toegankelijk zijn voor alle ouders met baby's en mensen met incontinentieproblemen.
Met de ervaringen die we opdoen, zal het netwerk aan brenglocaties verder worden uitgebouwd naar andere stadsdelen en kunnen we beter inschatten of:
- het aantal verzamelcontainers bij een kinderdagverblijf moet worden uitgebreid,
- de ledigingsfrequentie moet worden verhoogd en/of
- het totaal aantal brenglocaties moet worden bijgesteld.

[1] LCA of waste treatment of diaper material, CE Delft, mei 2018.

*Samenwerking met kinderdagverblijven leidt tot synergie*
Kinderdagverblijven zijn bij uitstek de meest aangewezen locaties voor het inzamelen van luiers, omdat veel ouders hier al vrij frequent komen. Bij de kinderdagverblijven kunnen ook de speciale luierzakken worden verstrekt. Daarnaast wordt kinderdagverblijven de optie geboden om de eigen autonome luierstroom aan te bieden op de verzamelcontainer bij hun locatie. Men betaalt daarvoor een evenredige bijdrage aan de inzamel- en verwerkingskosten. Daarmee beogen we een uitgebreid netwerk aan brenglocaties te realiseren waarbij de participatie en het inzamelresultaat maximaal is en de kosten voor de inzameling worden gedeeld. Een aantal kinderdagverblijven heeft reeds aangegeven hiervan gebruik te willen maken.
Voordeel van deze opzet is verder dat er vanuit het kinderdagverblijf kan worden toegezien op het juiste gebruik van de containers om vervuiling en/of dumping van restafval te voorkomen. Waar mogelijk en nodig kunnen de containers op eigen terrein worden geplaatst.

*Grip op kwaliteit van de luier- en incontinentiestroom door selectieve toegang*
De ervaring heeft ons geleerd dat verzamelcontainers voor herbruikbare stromen in de openbare ruimte kwetsbaar zijn voor vervuiling met restafval. Dit leidt tot afkeur bij de verwerker en hogere verwerkingskosten, omdat de stroom moet worden verbrand. Een belangrijke oorzaak is dat deze verzamelcontainers zonder enig toezicht in de openbare ruimte staan en anoniem toegankelijk zijn voor alle inwoners.
Omdat ARN strikte acceptatiecriteria hanteert voor de toegestane mate van stoorstoffen en restafval in de luierstroom, is het van belang om grip te hebben op de kwaliteit van de in te zamelen stroom aan luiers en incontinentiemateriaal. Om die reden zal het merendeel van de verzamelcontainers voor luiers worden voorzien van een behuizing met afvalpaslezer[2]. Mensen die van deze containers gebruik willen maken kunnen zich aanmelden bij Dar. Binnen 24 uur kunnen deze mensen dan gratis gebruik maken van de luiercontainers.
Hiermee creëren we een lage drempel voor het gebruik van de containers. Er zal in dit stadium geen controlestap plaatsvinden of mensen die zich aanmelden ook echt luiers dan wel incontinentiemateriaal hebben (bv middels een aankoopbon). Mocht uit monitoring van het aanbod blijken dat de dit nodig is, kan een dergelijke controlestap alsnog worden ingebouwd.
Deze werkwijze van selectieve toegang wordt ook toegepast in Maastricht en West Maas en Waal. In onze regio past ook de gemeente Beuningen dit toe.

[2] Alleen op die brenglocaties waar de verzamelcontainer op eigen terrein staat en er voldoende toezicht is op het juiste gebruik ervan, kan het gebruik van een afvalpaslezer achterwege blijven.

*Onzekerheid aanbod en benodigd aantal brenglocaties*
Zoals aangegeven is ongewis hoe het aanbod van luiers en incontinentiemateriaal zich zal gaan ontwikkelen. Vooralsnog gaan we uit van een aanbod van 490 ton per jaar, een beoogd aantal van circa 30 brenglocaties met 45 verzamelcontainers en een wekelijkse ledigingsfrequentie. Een groter aanbod kan aanleiding zijn om de ledigingsfrequentie, het aantal verzamelcontainers bij een brenglocatie en/of het aantal brenglocaties bij te stellen. Gedurende het traject zullen wij dit nauwgezet volgen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester